

2025– 2026

Polisi Parchu Erail

Polisi Parchu Eraill

- Mae'r Polisi yn cynnwys gweithdrefnau gwrth fwlio'r ysgol

Hawliau Plant: Dyma'r prif erthyglau o dan sylw wrth ysgrifennu'r Polisi.

Erthygl 3: Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant bob amser wneud yr hyn sydd orau i bob plentyn.

Erthygl 12: Eich hawl i ddweud beth ddylai ddigwydd ac i rywun wrando arnoch.

Erthygl 13: Eich hawl i gael gwybodaeth.

Erthygl 14: Eich hawl i ddilyn eich crefydd eich hun.

Erthygl 15: Eich hawl i gyfarfod â ffrindiau ac ymuno â grwpiau a chlybiau.

Erthygl 19: Ni ddylech gael eich niweidio a dylech gael gofal a'ch cadw'n ddiogel.

Erthygl 28: Eich hawl i ddysgu a mynd i'r ysgol.

Erthygl 29: Eich hawl i fod y gorau y gallwch fod.

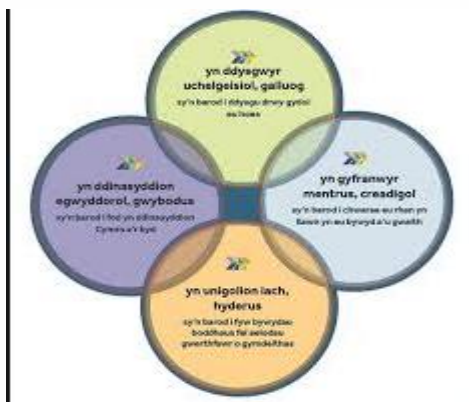
Erthygl 31: Eich hawl i ymlacio a chwarae.

Erthygl 37: Eich hawl i gael eich trin yn deg.

****Mae'r polisi hwn yn cyd-redeg gyda pholisi ymddygiad yr ysgol****

Cyflwyniad

Mae'r 4 diben yn allweddol at weledigaeth Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School.

I lwyddo yn ein hymdrechion i roi'r 4 diben ar waith mae hi'n bwysig bod pawb yn dangos parch at eraill er mwyn fod yn ddysgwyr uchelgeisiol, cyfranwyr mentrus, unigolion iach a hyderus ac wrth gwrs, yn ddinasyddion egwyddorol a meosol.

Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School, rydym yn hyrwyddo perthnasau teg sydd wedi eu selio ar barch cytûn. Rydym o'r farn bod gan pob ddysgwyr yr hawl i ddysgu heb ofn cael eu bwlio, beth bynnag yw'r math hwnnw o fwlio. Rhoddir Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School bwyslais ar ethos cynhwysol cryf lle nad yw bwlio a rhagfarn yn cael eu goddef. Mae Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School yn gwneud ymdrech weithredol i ymdrin â phob math o fwlio, ac rydym yn cymryd camau i atal ymddygiad bwliaid yn ogystal ag ymateb i ddigwyddiadau pan fyddan nhw'n codi.

Ni ddylai un person neu grŵp, boed yn ddisgybl neu staff, gorfod derbyn y math hwn o ymddygiad. Dim ond pan wynebir pob mater o fwlio y medr plentyn elwa orau o'r cyfleoedd sydd ar gael yn yr Ysgol.

Nodau ac amcanion y Polisi

Mae Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School yn credu fod gan ein disgyblion yr hawl i ddysgu mewn awyrgylch cynhaliol, gofalgar a diogel, heb ofn cael eu bwlio. Mae lles ac iechyd yn allweddol i weledigaeth yr ysgol. Mae'n bwysig, felly, fod gan yr Ysgol bolisi ysgrifenedig clir i hyrwyddo'r gred hon, ble mae disgyblion yn ogystal â'r rhieni/gwarcheidwaid, yn llwyr ymwybodol y caiff cwynion am fwlio eu trin yn gadarn, yn deg ac yn brydlon.

Prif amcanion y polisi hwn yw i:

- atal bwlio
- godi ymwybyddiaeth o fwlio a'i effeithiau ar iechyd a lles emosiynol plant a phobl ifanc, eu cyfleoedd mewn bywyd a'u cyflawniadau.
- danlinellu camau pendant i'w dilyn os oes achos o fwlio yn ein hysgol.

- allu delio ag achosion o fwlio yn gyflym ac yn effeithiol.
- sicrhau bod yr holl staff, Llywodraethwyr a'r rhieni yn ymwybodol o'r polisi hwn a bod modd iddynt nodi eu rolau mewn perthynas ag ef.

Beth yw bwlio?

Mae angen ystyried yn bwylllog cyn defnyddio'r term 'bwlio'. Mae dogfen, 'Parchu eraill: Trosolwg gwrth-fwlio yn sail i'r diffiniad. Defnyddir sawl diffiniad o fwlio (Llywodraeth Cymru), ond mae'r mwyafrif yn ei ystyried yn weithred sy'n:

- fwriadol niweidiol (gan gynnwys ymddygiad ymosodol)
- digwydd yn aml dros gyfnod o amser, gan gydnabod gall un digwyddiad yn unig achosi trawma i'r dysgwr a'i adael yn poeni y bydd yn digwydd eto
- anodd i ddiodefwrwr amddiffyn eu hunain yn ei erbyn.

Mae sawl gwahanol fath o fwlio, ond y tri phrif fath o fwlio yw:

Corfforol – bwrw, cicio, cymryd eiddo, aflonyddu rhywiol neu ymosodiad

Llafar – galw enwau, sarhau, gwneud sylwadau tramgwyddus

Anuniongyrchol – lledu storïau cas am rywun, eithrio o grwpiau cymdeithasol, bod yn destun sïon maleisus

Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School, teimlwn bod angen amlygu pedwerydd math o fwlio sef bwlio ar-lein gan fod y disgyblion yn fwy hyderus ac yn fwy gweithredol wrth ddefnyddio technoleg erbyn hyn.

Ar-Lein - lluniau anffodus, sylwadau annymunol neu enllib ysgrifenedig, anfon negeseuon e-bost neu negeseuon testun maleisus ar ffonau symudol.

Yn aml, dewisir disgyblion am eu bod yn wahanol a dylwn ni, fel staff, gadw llygad ar y disgyblion hyn. Gall bwlio fod yn emosiynol, yn hiliol ac yn rhywiol yn ogystal. Yn aml, mae bwlio yn dibynnu ar sawl un o'r rhain ond bwlio emosiynol sy'n ymddangos yn fwy cyson na bwlio corfforol fel patrwm cenedlaethol.

Arwyddion o fwlio:

- Disgybl yn troi'n fewnblyg.
- Disgybl yn newid cymeriad.
- Olion cam-drin corfforol.
- Amharodrydd i ddod i'r ysgol.
- Amharodrydd i fynd allan i chwarae.
- Safon gwaith yn dirywio.
- Iselder.
- Disgybl yn colli hyder.
- Disgybl yn treulio llawer o amser ar ben ei hun.

Os ydych yn teimlo eich bod yn cael eich bwlio, rydym yn eich hannog chi i:

- Ddweud wrth rywun rydych yn ymddiried ynddynt.
- Peidio bod yn ofn, nid eich bai chi yw hyn.
- Siarad - mae help i'w gael yn yr ysgol!

Beth ddylwn wneud os rwyf yn amau bod fy mhlentyn yn cael ei fwlio?

Fel rhieni, yn aml byddwch chi yn cael mewnbwn clir i deimladau eich plant. Gall hyn fod trwy:

- nhw'n rhannu pryderon gyda chi.
- teimladau am yr ysgol yn newid yn sydyn, e.e. ddim eisiau dod i'r ysgol.
- newid yn ei hymddygiad adref, e.e. rhwystredigaeth, mynd yn fewnblyg.
- eraill yn rheadru gwybodaeth gyda chi, e.e. ffrind / rheini ffrind eich plentyn.

Mae'n bwysig eich bod chi'n siarad gyda'ch plentyn. Dyma rai pethau y gellid eu gofyn:

-Ble mae'r digwyddiadau yma yn digwydd?

-Pa mor aml mae hyn yn digwydd?

-Sut mae'n gwneud iddyn nhw deimlo?

-Pwy oedd yn bwlio a phwy oedd yn dystion i'r digwyddiad?

-Wyt ti wedi ymateb o gwbl i'r mater?

Yn ogystal â hyn, mae angen eu cefnogi trwy ddweud wrthyn nhw:

-Nad oes gan neb hawl i'w trin nhw fel hyn.

-I beidio aros yn dawel, mae angen dweud 'na' wrth y rheiny sy'n bwlio.

-I beidio ymateb yn ôl, e.e. taro y 'bwli', gall hyn wneud y sefyllfa yn waeth.

-Rhowch sicrwydd i'r plentyn i rannu'r wybodaeth gydag oedolyn, maen nhw am gymryd yr hyn sydd ganddyn nhw ddweud o ddifrif.

Dewch yn syth gyda'r wybodaeth hon i'r ysgol. Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School byddwn yn cymryd pob sgwrs am fwlio o ddifrif. Er yn gyfnod emosiynol i bawb, mae'n hanfodol bod y wybodaeth yn cael ei readru mewn ffordd teg a chytbwys gan roi chwarae teg i'r rheiny sydd o bosibl yn clywed y wybodaeth am y tro cyntaf, e.e. athrawon.

Yr ydym fel staff yn mynd I fabwysiadu y ffordd o gwestiynnu disgyblion sydd yn dilyn y dull adferol (HMS 12.04.21);

Yn gyntaf bydd angen dilyn y strategaethau llonyddu;

- Anadlu
- Ymestyn
- Darllen
- Amser tawel
- Lliwio
- Offer synhwyraidd – pabell, blanced, tedi
- Labelu – rhestru pethau o’l gwmpas (5 4 3 2 1)
- Cyfri
- Awyr iach – cerdded
- Teclyn aflonyddu

Yna y dull cwestiynu;

1. Beth ddigwyddodd?
2. Beth oeddech yn meddwl / teimlo?
3. Pwy sydd wedi cael ei effeithio?
4. Sut cafodd effaith arnynt?
5. Sut gallwn symud ymlaen?

Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School, bydd y staff yn:

- sicrhau bod amser i wrando ar ddisgyblion, gan gymryd yr hyn a glywant o ddifrif, a sicrhau na fydd y disgybl yn cael ei waradwyddo nac yn dioddef embaras.
- bod yn ymwybodol o'r manau yn yr ysgol lle gall ymddygiad treisgar ddigwydd.
- sefydlu cyfleoedd rheolaidd i drafod bwlio yn y dosbarth.
- ganmol ymddygiad da yn rheolaidd a dilyn camau ymddygiad yr ysgol.
- archwilio eu hymddygiad eu hunain i sicrhau nad ydynt yn euog o fwlio.
- sicrhau bod popeth a wneir yn cyfleu'r neges nad yw bwlio'n dderbyniol.
- cadw cofnodion o unrhyw ddigwyddiadau sydd yn peri gofid
- yn delio gyda'r sefyllfa yn unol a 'r polisiau ysgol sydd yn berthnasol
- gysylltu â'r pennaeth yn syth os oes unrhyw amheuaeth o fwlio'n digwydd.

Cyfrifoldebau y Llywodraethwyr

Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School, mae gan y Llywodraethwyr ran allweddol yn sicrhau lles a diogelwch disgyblion yr ysgol. Bydd y llywodraethwyr yn:

- sicrhau eu bod yn deall ac yn gyfarwydd â'r polisi Parchu eraill .
- cefnogi'r staff wrth iddynt weithredu'r polisi.
- chwarae rhan allweddol yn y gwaith o adolygu a chynnal y polisi.

Sut fydd yr ysgol yn ymateb?

Yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School byddwn yn cymryd pob sgwrs am fwlio o ddifrif.

1 – Byddwn yn gwrandao ac yn cofnodi gwybodaeth gan yr unigolyn sydd yn codi'r pryder, boed yn ddiodefwr, yn blentyn arall, yn aelod o staff neu yn riant

2 - Byddwn yn cael sgwrs gyda'r 'dioddefwr' a sgwrs gyda'r 'bwli'. Os oes unrhyw dystion byddwn yn sgwrsio â hwy. Bydd y sgysiau hyn yn cael eu cofnodi er budd cofnodion yr ysgol

3 – Yn dilyn y sgysiau yma, byddwn yn trafod ein canfyddiadau gyda rhieni y 'bwli' a'r 'dioddefwr'. Bydd unrhyw sylwadau yn ystod y sgysiau yma yn cael eu cofnodi er budd cofnodion yr ysgol

4 – Yn dibynnu ar ddifrifoldeb y sefyllfa, bydd yr ysgol yn dilyn camau disgyblu ac yn ymgynghori gydag asiantaethau allanol, e.e. tîm ymddygiad y sir, heddwys ysgolion.

Prosesau Cynnal y 'dioddefwr'	Prosesau cynnal y 'bwli'
Bydd aelodau o staff yn cael eu pennu i gadw golwg ar y disgybl	Bydd angen trafodaeth gyda'r disgybl er mwyn darganfod pam ddigwyddodd hyn a sicrhau ei fod yn deall goblygiadau ei ymddygiad
Bydd cyfarfodydd 'cynnal' dyddiol / wythnosol am yr wythnosau cyntaf (yn dibynnu ar anghenion y plentyn)	Bydd cyfarfod ar y cyd rhwng y disgybl, ei rieni a'r ysgol er mwyn sicrhau negeseuon clir rhwng holl rwydweithiau y disgybl.
'System bydi' gyda disgyblion eraill yn ystod amseroedd chwarae a chinio	Bydd camau disgyblu yn cael eu pennu, e.e. Ysgrifennu llythyr at y diodefwr; Diarddel mewnol am gyfnod penodedig; Rhaglen Ymddygiadol Unigol i'r disgybl
Bydd cyfnod adolygu ar ddiwedd hanner tymor lle byddwn yn trafod y sefyllfa gyda'r disgybl a'r rhieni er mwyn penderfynu ar y camau dilynol	Os yw'r ymddygiad o fwlio yn parhau yna bydd diarddel am gyfnod yn obsiwn. Dylid nodi, fodd bynnag, bydd y penderfyniad yma yn cael ei wneud yn ôl doethineb y Pennaeth ac o bosibl y gellid diarddel ar unwaith pan deimlir bod ymddygiad y disgybl yn ffurfio bygythiad.

	Rhoi camau dilynol mewn lle er mwyn cael gwared o unrhyw ragfarn a welir gan y disgybl, e.e. cymorth gweithdai, ymyraethau, straeon llafar, sesiynau ABCh grŵp bach, ymgynghori gyda heddwys yr ysgol a thîm ymddygiad y sir.
--	---

Hybu dealltwriaeth disgyblion o ddydd i ddydd

Ein gobaith yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School yw nad oes unrhyw achosion o fwlio. Er hyn, er mwyn arfogi y disgyblion gyda'r wybodaeth a'u haddysgu am effaith a chreulondeb bwlio, yn flynyddol mae'r ysgol yn:

- Cydweithio gyda'r Plismon Ysgolion er mwyn cynnal gweithdy am fwlio gyda'r disgyblion.
- Cynnal Wythnos Gwrth Fwlio.
- Cynnal Wythnos Diogelwch ar y We.
- Gwasanaethau cyson yn herio ystrydebau a sefyllfaoedd o fwlio.
- Un dosbarth yn ymweld â gweithdy 'Dangoswch y Cerdyn Coch I Hiliaeth'.

Fel y nodir eisoes, yn Ysgol Gynradd Groes-wen Primary School rhown bwyslais ar les ac hapusrwydd pob un plentyn a'u bod yn datblygu i fod yn iach ac yn hyderus ac yn barod i ddysgu mewn awyrgylch cartrefol a diogel. Gobeithiwn yn fawr bod y polisi hwn, ynghyd â systemau a mentrau eraill sy'n bodoli o fewn yr ysgol, yn sicrhau ein bod yn llwyddo gyda'n nod a'n hamcanion.

Dogfennau a ddefnyddiwyd wrth lunio'r polisi hwn:

Dogfen Parchu Eraill, Llywodraeth Cymru, 2011

Wyt ti'n cael dy fwlio?, Llywodraeth Cymru

Llofnod y Pennaeth:

Dyddiad: 26.09.25

Llofnod y Cadeirydd:

Fersiwn:	3.0
Dyddiad Adolygu:	Hydref 2026

Beth fedrai w neud os rwyf yn cael fy

Dywedwch wrth rywun rydych yn ymddiried ynddynt.

Byddwch yn garedig wrth eraill...helpwch eraill sydd yn cael eu bwlio.

Gwefannau Defnyddiol

Gwefan Bullying UK:

<https://www.bullying.co.uk/>

Gwefan Kidscape:

<https://www.kidscape.org.uk/>

Gwefan Bullies Out:

<https://bulliesout.com/>

Gwefan Childline:

<https://www.childline.org.uk/info-advice/bullying-abuse-safety/>

Dull Adferol:

[Wales Restorative Approaches Partnership \(WRAP\) \(restorativewales.org.uk\)](http://Wales Restorative Approaches Partnership (WRAP) (restorativewales.org.uk))

Byddwch falch o eich hun...nid chi yw'r broblem!

↪ Ceisio ddod allan o'r sefyllfa mor gyflym a phosibl.

~ Dweud wrth rywun rwyf yn ymddiried ynddyn nhw - oedolyn (teulu / athrawon) neu ffrind.

↻ Paid a beio dy hun - nid dy fai di yw hwn!

↪ Paid ag ymateb yn ôl - gall hyn wneud y sefyllfa yn waeth.